

Plan for integrering av flyktninger 2021-2025

Kragerø kommune

Innhold

KAPITTEL 1: BAKGRUNN	2
Planen	2
Kommunens innvandrerråd siden 2016	2
Kommunens målsetting med integreringsarbeidet	2
Begrepsavklaringer	2
Relevante bakgrunnsopplysninger om innvandring i Kragerø	3
Bosetting og kommuneøkonomi	4
KAPITTEL 2: ROLLEAVKLARING INNENFOR KOMMUNALE TJENESTER	4
KAPITTEL 3 PLANENS MÅL	5
Organisering	6
Skole og barnehage	6
Arbeid, kvalifisering og aktivitet	6
Familie og barn	6
Helse	7
Frivillighet og frivillige lag og foreninger	7
Bosetting og bolig	7

KAPITTEL 1: BAKGRUNN

Planen

Intensjonen med denne planen er å legge grunnlag for et forutsigbart og systematisk arbeid med integrering i Kragerø kommune. Planen bygger på plan for integrering av flyktninger 2017-2021 og er utarbeidet av Virksomhet for kompetanse og integrering i samarbeid med NAV, helsestasjon, skole, barnehage, boligkontor og virksomhet for kultur. Antallet flyktninger i 5-årsperioden har sunket betraktelig siden forrige planperiode som følge av lavere ankomster av flyktninger til Norge og det er viktig at denne planen ses i sammenheng med øvrig planverk i kommunen.

Kommunens innvandrerråd siden 2016

Innvandrerrådet ble opprettet i 2016 og er et rådgivende organ som har til oppgave å bidra til god integrering i Kragerøsamfunnet. Rådet har mulighet til å uttale seg i aktuelle politiske og administrative saker av betydning for innvandreres integrering i lokalsamfunnet og bør også drive informasjonsarbeid. Av faste oppdrag har innvandrerrådet i oppgave å kåre en vinner til den årlige integreringsprisen som går til et frivillig lag eller forening som har gjort en særskilt god innsats for integrering. Innvandrerrådet er satt sammen av 6 medlemmer, tre innvandrerepresentanter, en representant fra politikken, en representant fra næringslivet og en representant fra frivilligheten.

Kommunens målsetting med integreringsarbeidet

I kommunens vedtatte mål for virksomheten (Kragerø kommunes årsbudsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024) er det flere mål som omhandler integrering, og som denne planen må ligge innenfor. Disse målsettingene kan endre seg innenfor den perioden som planen skal gjelde for.

- Kragerø er et flerkulturelt samfunn hvor innflyttere og lokalsamfunn tar ansvar for god integrering.
- Forebyggende sosialtiltak har prioritert plass i kommunens tjenestetilbud
- Kragerø kommune har trygge barn og unge som trives og lever i gode fysiske og psykososiale miljøer.
- Kragerø kommune sørger for at alle har våre elever har forutsetninger for å fullføre videregående opplæring.

Begrepsavklaringer

Innvandrer	Personer med utenlandsk bakgrunn, uavhengig av årsak. Flyktninger, asylsøkere og arbeidsinnvandrere omfattes av begrepet innvandrer.
Flyktning	Enhver person som befinner seg utenfor det land han er borger av på grunn av velbegrunnet frykt for å bli forfulgt på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller tilhørighet til en spesiell sosial gruppe. (FNs flyktningekonvensjon av 1951 med tillegg av 1967, art. 1.A.)
Asylsøker	En som søker asyl, søker om å bli anerkjent som flyktning. Dersom asylsøkeren ikke oppnår dette, kan han/hun i noen tilfeller få innvilget oppholdstillatelse på humanitært grunnlag.
Arbeidsinnvandring	Innvandring som er knyttet til arbeidsforhold. Betegner i vid forstand at utlendinger kommer til et land for å jobbe og bo der i kortere eller lengre tid.
Familiegjenforening	En person som bor i et annet land søker om å blir gjenforent med familiemedlem som bor i Norge, enten som norsk statsborger eller med oppholdstillatelse.

Introduksjonsprogram	Tilbys til flyktninger i alderen 18-55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering. Regulert i lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid.
Integrering og inkludering	<p>Det finnes ingen presise definisjoner av begrepene integrering og inkludering, og ulike teoretiske retninger legger ulikt innhold i begrepene (Proba samfunnsanalyse, rapport 2019-3). Begrepene brukes også til dels om hverandre og måleindikatorene kan variere. Tradisjonelt sett har integrering vært brukt i forbindelse med innvandring, mens inkludering i større grad forbindes med utdanningssektoren og særlig skole og barnehage.</p> <p>Brochmann beskriver integrering som en samlebetegnelse på kompliserte prosesser mellom individ, gruppe og samfunn, der det eksisterer en sentral spenning mellom retten til å være lik – og retten til å være forskjellig (https://snl.no/integrering).</p> <p>Statped på sin side definerer et inkluderende læringsmiljø som en plass hvor «<i>alle har sin naturlige tilhørighet, og ingen betegnes som inkluderte [...] alle er forskjellige, men de hører likevel hjemme i fellesskapet.</i>»</p> <p>Integrering krever at institusjoner og samfunnet tilrettelegger for å sikre at deltakelse er mulig for alle innbyggere, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger. Samtidig krever det at innbyggerne ønsker å delta, i tråd med de rettigheter og plikter som er gitt. God integrering krever forståelse for at vi er ulike men likevel en del av fellesskapet, og har således mye til felles med Statped's definisjon av inkludering.</p> <p>I denne plan er begrepet integrering brukt til fordel for inkludering som følge av at det på innvandrings- og flyktningfeltet er det begrep som er mest brukt, både i form av statlig styring på feltet, men også i faglitteraturen.</p>

Relevante bakgrunnsopplysninger om innvandring i Kragerø

Kragerø kommune har lang erfaring med integreringsarbeid og har bosatt flyktninger siden 1986. I 2011 ble kommunen tildelt Bosettingsprisen av IMDi og kommunen har vært med på å sette nasjonal dagsorden i arbeidet gjennom blant annet deltakelsen i beregningsutvalget. Kommunen har rigget tjenestene til flyktningene på lik måte som andre varige kommunale tjenester, og anser integrering som en del av kommunens tjenesteportefølje.

I 2020 utgjorde innvandrerbefolkningen i Kragerø kommune 10,7% av befolkningen, mens landsgjennomsnittet er på 14,7% (statistikk imdi.no). Kragerø har tradisjonelt bosatt flere flyktninger per innbygger enn landsgjennomsnittet, i 2018 som er siste tilgjengelige tall på området, bosatte Kragerø 1,5 promille mot 0,9 promille som er landsgjennomsnitt. Siden 2018 har Kragerø kommune bosatt færre flyktninger for hvert år. På grunn av at kommunen er en fraflyttingskommune, også for bosatte flyktninger, er likevel kommunen under landsgjennomsnitt på innvandrerbefolkning totalt sett.

Det er IMDi som årlig anmoder kommunene om å bosette flyktninger ut ifra nasjonale behov. Kragerø har de siste årene blitt anmodet om å bosette et betydelig lavere antall flyktninger enn tidligere. Dette skyldes i hovedsak det lave antallet ankomster av flyktninger som kommer til Norge. Nedgangen i antallet flyktninger kommunen blir anmodet om å bosette har medført store nedskjæringer i tjenester til flyktninger som følge av at antallet personer i målgruppen har blitt lavere. Det er forventet at antallet personer i målgruppen vil synke ytterligere både i 2021 og 2022 for å så stabilisere seg, forutsatt at det ikke blir store svingninger i antallet ankomster av flyktninger til Norge. Kommunen har de siste årene ikke blitt anmodet om å bosette enslige mindreårige flyktninger.

Bosetting og kommuneøkonomi

Når en flyktning flytter til en kommune, kan dette bidra til økte utgifter på flere områder som kommunen må planlegge for. Det kan for eksempel være bolig og administrasjon forbundet med å finne bolig, flyktningkontortjenester, sysselsettingstiltak, sosialhjelp, barnevernstjenester, tolketjenester, barnehagetjenester, helsetjenester, skoletjenester og kulturtiltak.

Hvert år ser et beregningsutvalg på kommunens gjennomsnittlige utgifter til bosetting og integrering av flyktninger og deres familiegjenforente. Kartleggingen dekker perioden kommunene mottar integreringstilskudd, det vil si fra og med det året en person bosettes og de fire påfølgende årene.

Kragerø kommune har deltatt i beregningsutvalget i perioden 2009-2010 og fra og med 2014-2018. Etter at Kragerø kommune hadde avsluttet sin periode som utvalgskommune, har virksomhetsleder for kompetanse og integrering fått plass som utvalgsmedlem i utvalget. Det bidrar til at kommunen til tross for at man ikke lenger deltar som utvalgskommune har god oversikt over tilskuddenes dekningsgrad og hvordan dekningsgraden påvirkes som følge av målgruppens sammensetning.

Det er knyttet en rekke statlige tilskudd til kommunes arbeid med bosetning av flyktninger. Tilskuddene er fordelt på følgende tilskuddsordninger og utgjorde i 2020 kr:

- Integreringstilskudd (I 2020 tilsvarte dette kr. 20 578 200)
- Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger (I 2020 tilsvarte dette kr. 6 007 600)
- Tilskudd til personer med funksjonshemninger og adferdsvansker (Øremerkede midler som kommunen kan søke om ved bosetning av personer med behov for ekstra tilrettelegging)
- Norsktilskudd (I 2020 tilsvarte dette kr. 2 336 335)

KAPITTEL 2: ROLLEAVKLARING INNENFOR KOMMUNALE TJENESTER

Bosatte flyktninger skal møte samme tjenestetilbud i kommunen som øvrige innbyggere. I begynnelsen vil mange ha behov for ekstra oppfølging og Kragerø kommune har disse tjenestene.

Helsetjenester: I forbindelse med bosetning bistår helsestasjonen med å koordinere lovpålagt tuberkulosekontroll. I tillegg gjennomføres en helsekartlegging i tråd med Helsedirektoratets veileder i tett samarbeid mellom flyktningtjenesten, helsestasjon og fastlege.

Boligkontoret: Flyktninger som bosettes i Kragerø kommune får tildelt en leilighet eller hus avhengig av husholdningens behov og familiestørrelse. Boligmassen som disponeres av flyktninger eller tidligere flyktninger består av 14 kommunale leiligheter/hus hvorav 2 planlegges solgt i løpet av 2021. I tillegg leier kommunen leiligheter i det private utleiemarkedet som kommunen fremleier til flyktninger for en 3-årsperiode. Det er Boligkontoret som ivaretar administrasjonen rundt kontraktene og som har korrespondansen med utleier og leietaker i samarbeid med Flyktningtjenesten. Boligkontoret driver også «Eie først» som bidrar til å få flyktningfamilier inn på eiendomsmarkedet, og gir flyktningfamilier mulighet å kjøpe sin første bolig.

Flyktingetjenesten: Er den ene av to avdelinger i virksomhet for Kompetanse og integrering og har fire faste stillinger, i tillegg deler man leder og merkantil stilling med voksenopplæringen. På grunn av store nedbemanninger de siste årene er tidligere avdeling for EM nå flyttet inn i Flyktingtjenesten. Flyktingtjenestens primær oppgaver er å bosette og veilede flyktninger i integreringsprosessen så lenge det er behov og maksimum i 5 år for den enkelte (følger integreringstilskuddet). Dette innebærer også forvaltningen av introduksjonsprogrammet. Som følge av langt færre flyktninger innenfor 5-årsperioden vil Flyktingtjenestens tjenester i større grad sees i sammenheng med NAV og boligkontoret hvilket vil medføre en organisasjonsendring. I løpet av planperioden vil deler av flyktingtjenestens oppgaver bli lagt til NAV og boligkontoret.

Voksenopplæringen: Er den andre av to avdelinger i virksomhet for Kompetanse og integrering, lokalisert på Læringscenteret og har blant annet ansvaret for norsk- og samfunnsfagopplæringen innenfor Introduksjonsloven, samt grunnskole for voksne innenfor Opplæringsloven. Voksenopplæringen har også tradisjon for å samarbeide tett med Fylkeskommunen om videregående opplæring for voksne. Voksenopplæringen tilbyr ikke kun opplæring til flyktninger uten tilbyr også opplæring til innvandrere uavhengig av type oppholdstillatelse. Innvandrers rettigheter avgjør hvorvidt en person har rett på gratis opplæring eller må betale for opplæringen.

NAV: Har en flyktingkonsulent som har ansvar for å følge opp flyktninger innenfor 5 år med arbeidsrettede tiltak. Flyktingkonsulent i NAV har tett kontakt med næringslivet i regionen og matcher arbeidsgiver og arbeidstaker. NAV overtar også oppfølgingsansvaret for flyktninger dersom de også etter 5 år har bistandsbehov. NAV har ansvar for forvaltning av økonomisk sosialhjelp for flyktninger. I løpet av planperioden vil det bli gjennomført organisasjonsendringer og deler av flyktingtjenestens oppgaver vil bli lagt til NAV.

Skole og barnehage: Skolene og barnehagene har et særskilt ansvar for integrering og opplæring av barn som aldersmessig tilhører deres tjenester. Barnehage legger til rette for språkopplæring og jobber for at alle barn skal ha et tilbud om barnehageplass. I skole er barns rettigheter til særskilt norskopplæring og morsmålsundervisning regulert av Opplæringsloven. Mesteparten av flyktingbarn som bosettes i Kragerø kommune får skoleplass og opplæring på Kragerø skole, hvor det gis særskilt norskopplæring i flere ulike grupper.

Videregående utdanning: Fylkeskommunen har ansvar for utdanning på videregående skole. Det foregår samarbeid med kommunen om å tilby kombinasjonsklasser på videregående skole for å sikre minoritetsspråklige elever med kort botid tilstrekkelige ferdigheter i norsk før de begynner i ordinær videregående skole.

KAPITTEL 3 PLANENS MÅL

Med dette som grunnlag fastsettes det følgende mål for planen: Kragerø kommune skal ha en integreringsstrategi som bidrar til en helhetlig og koordinert integrering av flyktninger. Bosatte flyktninger skal møte samme tjenestetilbud i kommunen som øvrige innbyggere.

I Kragerø kommune skal flyktninger leve under gode levevilkår og ha mulighet til å ivareta og utvikle egne evner og interesser, for derigjennom å bidra til trivsel og vekst i kommunen.

Overordnet planen skal Kragerø kommune være ledende i landet innenfor integreringsarbeid.

Organisering

MÅL	ANSVARLIG
1. Godt tverrfaglig samarbeid mellom virksomheter som gir tjenester til flyktninger.	Flyktningtjenesten

Skole og barnehage

MÅL	ANSVARLIG
2. Ved bosetting av barnefamilier skal det så langt det lar seg gjøre tas hensyn til muligheten for særskilt norskopplæring på nærskolen	Flyktningtjenesten
3. Det er etablert felles rutiner og metoder for kartlegging av minoritetsspråklige barns språkferdigheter, og behov for særskilt norskopplæring	Skole/PPT
4. Flyktningsbarn skal så snart som mulig og senest innen tre måneder få tilbud om barnehageplass	Barnehage
5. Foreldremøter i skole og barnehage er tilrettelagt for minoritetsspråklige foreldre	Skole og barnehage
6. Det er etablert faste møtearenaer mellom kommunen og fylkeskommunen med mål om å kunne tilby yrkesopplæring i kombinasjon med norskopplæring.	Voksenopplæringen

Arbeid, kvalifisering og aktivitet

MÅL	ANSVARLIG
7. All praksis og opplæring flyktningen deltar i skal være i tråd med flyktningsplan mot arbeid eller utdanning	NAV, flyktningtjenesten og voksenopplæringen
8. Flyktnings mulighet til å oppnå formell kompetanse skal alltid vurderes og vektlegges i forbindelse med utarbeidelse av individuell plan, både i introduksjonsprogrammet men også i plan etter endt program.	NAV, flyktningtjenesten og voksenopplæringen

Familie og barn

MÅL	ANSVARLIG
9. Flyktningsbefolkningen skal ha nok kunnskap om de ulike fritidstilbudene som er tilgjengelige i Kragerø, slik at de kan nyttiggjøre seg av tilbudet	Flyktningtjenesten i samarbeid med virksomhet for kultur
10. Informasjon om kommunens tilbud til barn og unge i lavinntektsfamilier gjøres lett	Virksomhet for kultur

tilgjengelig for flyktningfamilier	
11. Tilbud om foreldreveiledning på eget språk finnes tilgjengelig som et lavterskeltilbud, også til flyktninger og innvandrere utenom introduksjonsprogrammet.	Flyktningtjenesten
12. Informasjon om helsestasjon for ungdom gjøres lett tilgjengelig og kjent for flyktningungdom og deres foreldre	Helsestasjon

Helse

MÅL	ANSVARLIG
13. Informasjon om helsestasjonens tilbud om celleprøve, prevensjon og fødselsforberedende kurs gjøres lett tilgjengelig og kjent for målgruppen	Helsestasjonen i samarbeid med flyktningtjenesten
14. Drive helsefremmende arbeid for flyktninger gjennom egne kurs for introduksjonsdeltakerne	Helsestasjon i samarbeid med flyktningtjenesten

Frivillighet og frivillige lag og foreninger

MÅL	ANSVARLIG
15. Det skal oppmuntres til, og legges til rette for flyktnings deltakelse i frivillige lag og foreninger i Kragerø	Alle virksomheter som er i kontakt med målgruppen
16. Det må etterstrebnes en følge-til-ordning hvor flyktninger første gang de skal delta i en ny aktivitet har følge med en person som kjenner aktiviteten og miljøet.	Flyktningtjenesten i samarbeid med aktuelt lag eller forening

Bosetting og bolig

MÅL	ANSVARLIG
17. Veiledning etter behov er tilgjengelig slik at den enkelte flyktning kan ivareta sin bolig på en hensiktsmessig måte.	Boligkontoret sammen med flyktningtjenesten
18. Innen tre år etter bosetting skal alle flyktninger være vurdert i forhold til boligkjøp og vite hva som skal til for at de skal ha mulighet å kjøpe egen bolig	Boligkontoret
19. Alle som kjøper bolig gjennom husbankens ordninger får tilbud om boligkontorets økonomikurs for boligeiere.	Boligkontoret
20. Ved bosetning av enslige mindreårige flyktninger skal personer med barnevernsfaglig kompetanse alltid være involvert i forbindelse med valg av boløsning. Ved valg av boløsning skal «barnets beste» vektlegges.	Boligkontoret i samarbeid med barnevernet